..e JAARGANG No. 8221 DINSDAG 24 JULI 1951 VIER PAGINA'S

AMIGOE DI CURAÇAO

DAGBLAD VOOR DE NEDERLANDSE ANTILLEN

Abonn.-prijs Curaçao en Bonaire ƒ 2.—, Aruba, Suriname, Bovenwinden ƒ 2.50. — Buitenland ƒ 3.— per maand (bij vooruitbet.).
Kantoor: Consciëntiesteeg 27—29. Telefoon: Redactie 3858 — Administratie 3550.
Uitgave N.V. Paulusdrukkerij, Willemstad, Curaçao.
Hoofdredacteur: Ad. Versney.

..e vroede vaderen verzamelen zich rond de wieg van Begroting 1951

Er werden harde noten gekraakt voor het wicht

..istermiddag om twee uur viel de hamerslag, die de debatten opende over de Begroting van 1951 ..een Statenvergadering, waarin Mevr. De Lannoy, de heren De Cuba en Braam (de laatste we..s uitlandigheid, afwezig waren. Alle leden van de Regeringsraad waren op het appèl. Van de De..tementshoofden merkten wij op: Dr J. de J. Arends, A. W. J. Scholten, J. van Toorn, Drs J. H. .. Boven, L. H. C. M. Bergman, Dr Percy Henriquez, P. A. v. Stuivenberg, E. Venema, Mr J. A. J. ..is en Mr F. D. de Vries.

..der de Ingekomen Stukken ..een brief van het Hoofdbu.. waarin gemeld wordt, dat ..er Braam de vacature van ..r Kroon (die aftrad om ge..eerde te zijn) zal vervullen. .. brief van F. Tromp, die .. zijn verkiezing tot gedepu.. van Aruba als lid van de .. bedankte en een brief van ..er Amelink, waarin hij de ..zetel accepteert.

.. was een request van een ..e heer Nita, waarin mede..ld wordt, dat de bevolking ..ust is over de met 18 stem.. tot gedeputeerde gekozen ..Jonkhout, welk request naar ..eede vaste commissie wordt ..ezen.

..orts een brief van de heer ..e, waarin deze verklaart, dat .. jaar tot bevrediging van ..uperieuren bij D.O.W. werk.. is geweest. Dat hij op pen.. is gegaan, maar weer te .. gesteld werd tot een in..se kracht met M.T.S.-diplo..en de nodige ervaring geko..zou zijn. Dat hem op de 29e .. ontslag werd verleend zonder opzeggingstermijn in acht te nemen.

Ondergetekende wilde dan graag weten of dit de behandeling is om na 26 jaren trouwe dienst op staande voet ontslagen te worden om plaats te moeten maken voor de heer H. P. Kwiers, thans Staten- en eilandsraadlid (zie Amigoe di Curaçao dd 19 Juli 1951).

Beleefd verzoekt hij Uw tussenkomst in deze om hem weer tewerk te doen stellen bij Openbare Werken in zijn oude functie, in afwachting van de geschikte kracht uit Holland.

Vervolgens werden tijdens een korte schorsing de geloofsbrieven van de heer G. Amelink goedgekeurd, die zich vervolgens voor de beëdiging naar de Gouverneur begaf en enige tijd daarna als lid de zaal binnenstapte, waar hem door de Voorzitter een welkom werd toegesproken.

Na deze inleiding opende de Voorzitter de algemene beschouwingen en gaf het woord aan het lid E. J. Morkos.

..os

..iency en zuinigheid zijn de peilers waarop een goed beleid gebouwd wordt

.. heer Morkos was de eerste, die de rij van sprekers bij de Al..ne beschouwingen opende. De sluizen, waarop Jan Belasting..r Publiek zijn bange ogen al maanden had gericht gehouden, ..en open gezet en de afvloeiing van millioen glinsterde gul.. gaat zich weer op merkwaardig snelle wijze voltrekken, aldus spr

Zuinigheid.

..itvoerig werd van gedachten ..isseld over de wijze, waarop ..Antillen het voordeligst over .. geld kunnen beschikken, .. één hoofdgedachte waren ..partijen het eens, n.l efficiën.. zuinigheid. Zuinigheid is .. minder dan een heilige .. van elk Statenlid jegens ..volk, dat hij vertegenwoor.. Het is zijn plicht er voor te ..en, dat de opgebrachte be..ggelden op de meest des..dige wijze aangewend wor.. Het is tevens zijn plicht de ..acht van de regering te ves.. op die gevallen, welke ge..nis afleggen van een wijs fi..eel beleid, alsmede op die ..allen, welke een duidelijke ge..nis afleggen van onverschil..eid dan wel discriminatie je.. welke groep van de bevol.. dan ook, aldus spr.

Gouvernementskas geen potje der ambtenaren

..ndeskundig en nonchalant ..cieel beleid achtte spr. de ..tie van de Kommiezen der ..ing en de administratieve ..iezen, welke de belasting..ler anderhalve ton kost, en ..e loop van de eerste tien jaren ..half millioen zal gaan kosten. ..and kan de ambtenaren het .. betwisten voor hun belan..p te komen, doch de gouver..ntskas is geen potje van de ..enaren. Ook mag men niet ..twee maten meten, zoals de ..ractie terecht heeft opge.. Spr. bewees dit meten met ..maten aan de hand van en..voorbelden. Zo bijv. een ze.. assistent accountant, die op .. kosten naar Nederland is ..gen om zijn studies te vol..n. Hem was de toezegging ..n, dat hij na het behalen .. zijn diploma's van volledig ..gde accountant promotie zou maken tot Adjunct Accountant. Hoewel deze man reeds langer dan een jaar terug is, is hij nog steeds assistent accountant. Een andere ambtenaar had de toezegging, dat hij bij het invoeren van een hogere rang promotie zou maken tot die hogere rang. Deze ambtenaar kreeg wel promotie, doch een jaar te laat.

Spr. haalde het voorbeeld aan van de agenten 1e klas, die vóór de grote reorganisatie Brigadiers genoemd werden. Deze personen werden in een nieuw ingevoerde schaal geplakt, waarvan het jaarlijks financieel nadeel ongeveer vijfhonderd gulden per man bedraagt.

De arbeider is arm.

Minstens zes groepen ambtenaren hebben zeker niet later dan de commiezen der belasting om herziening van hun salaris verzocht. Het feit, dat deze groepen nu nog geen uitsluitsel gekregen hebben, doet wel degelijk hard denken aan meten met twee maten.

T.a.v. de beslissing, die de belastingbetaler de eerste 10 jaar een half millioen gaat kosten, vroeg spr. zich af of er geen minder kostbare oplossing mogelijk was.

Een wijs financieel beleid hoeft niet te betekenen, dat men de noden van de arme man moet negeren, aldus spr. Curaçao is rijk, maar de arbeider is arm. Vooral de arbeiders bij het gouvernement klagen steen en been dat ze met hun magere loon niet behoorlijk in de behoeften van hun gezin kunnen voorzien.

Spr. drong aan op gezinsloon, teneinde op kort termijn verlichting in deze toestand te brengen. Spr. wees op het huizenprobleem. Meer dan duizend arbeiderswoningen werden wel gebouwd, doch van deze bouw heeft de cunucuman niet veel mogen profiteren.

Het ruimtevraagstuk.

Spr. wees op het terrein Montagne Abau, waarop meerdere trouwlustige jongelieden begerige ogen werpen, alsmede „Koraal Specht". Spr. wees op de terreinnood op Boca San Michiel.

Na gewezen te hebben op de particuliere gronden op Slangenbaai, verzocht spr. de Regering contact op te nemen met de eigenaar van Slangenbaai om van hem te vernemen, of hij die gronden wil verkopen. Een uitbreiding van Boca San Michiel is een belang, dit dorp levert grote hoeveelheden vis aan de bevolking en naar gelang deze bevolking groeit, moeten grotere hoeveelheden vis geleverd worden. De bewoners daar, aldus spr., zijn dankbaar voor de waterkranen, die de L.W.V. heeft aangebracht, de bevolking zou het ten zeerste op prijs stellen, indien het aantal tapkranen met twee wordt aangevuld.

Spr. wees op de wantoestanden, die er op Fleur de Marie heersen, daar moet water gekocht worden á 12½ ct per blik. Spr. hoopte, dat Fleur de Marie de beschikking krijgt over een paar tapkranen.

De heer Morkos verzocht de Regering aan serieuze aanvragers een voorschot in natura (hout en cement) te verlenen, met bindende bepalingen omtrent de tijdsduur van de huizenbouw. Een voordeel van dit systeem is, dat men aan goedkopere arbeiderswoningen komt, terwijl de arbeider zal mogen bouwen, waar hij verkiest te wonen. Ook vroeg de heer Morkos aandacht voor de electravoorziening, speciaal Montagne beval spr. aan.

De wegenaanleg.

De heer Morkos vroeg ook aandacht voor en drong aan op de verbreding van de wegen naar Santa Rosa en Caracasbaai, asphaltering van de weg Janwé—Santa Rosa. Voorts zouden velen gebaat zijn bij een minder kostbare behandeling van de weg benzinepomp Santa Rosa — Santa Catharina en via Popo en Zapateer terug. Spr. haalde meerdere voorbeelden aan. Een billijke regeling moet getroffen worden opdat de gehele bevolking van regelmatige busverbindingen verzekerd is. De bewoners van Montagne klagen bv. over veel te schaarse verbindingen met de stad en verzoeken dringend om tegemoetkoming in deze aangelegenheid.

De autoverzekering.

Spr. breekt een lans voor Lagoen en vraagt ondersteuning van zijn amendement voor het opbrengen van ƒ 2000.— voor een „link"-apparaat om deze mensen met de buitenwereld te verbinden.

Sprekende over autoverzekeringen, wees de heer Morkos op het feit, dat velen het niet nodig achten een verzekering te sluiten, doch dragen zij even dapper bij tot het verhogen van de schade-risico's. Het gevolg hiervan is, dat de verzekerden, alsmede alle taxi- en buschauffeurs onnodig gedupeerd worden, door de constante stijging van de verzekeringspremies gedurende de laatste jaren. Spr. was er voorstander van, dat de Regering de autoverzekering zelf ter hand neemt. Door de benzineprijzen een paar centen per gallon te verhogen, aldus spr., zouden alle auto's verzekerd kunnen zijn. De auto is op Curaçao een middenstandsartikel geworden, en wij moeten er naar streven, dat de middenstand zich niet blauw behoeft te betalen om de beschikking over dit hier zo essentieel middel van vervoer te hebben.

Fiere politie

Woorden van hulde had spr. voor het politiecorps, dat zekerheid en vertrouwen inboezemt. Verheugend is het feit, dat meerdere landskinderen deel uitmaken van dit fiere corps, terwijl binnenkort een uitbreiding van hun aantal tegemoet gezien kan worden.

Op Boca San Michiel wonen meer dan duizend zielen en naar ik ben ingelicht, verlangen deze mensen erg naar politiegezelschap. Zou de heer Landsminister van Justitie het verzoek één kleine politiewacht met een bezetting van twee man in overweging willen nemen?

Gelijkstelling bijzonder en openbaar onderwijs

Spr. wil niet diep ingaan op de problemen van het onderwijs. Echter voelt hij zich gedrongen het volgende over het kleuteronderwijs te vragen: Vindt de regering het kleuteronderwijs wenselijk voor de opvoeding van de jeugd? Zo neen, waarom zullen wij onze belastinggelden weggooien aan openbare kleuterscholen; zo ja, waarom staat het bijzonder kleuteronderwijs in waardering niet gelijk aan het openbaar kleuteronderwijs?

Ten diepste betreurt spr. de bouw van de politieke ambachtsschool op Bonaire. Het bedrag, dat deze school kost, had men beter kunnen aanwenden om de wegen op dat eiland aantrekkelijk te maken voor touristen.

De merkwaardige diligentie, die bij dit project betracht werd, is bovendien in schril contrast met de irriterende traagheid, waarmee de plannen voor een nieuwe ambachtsschool op Curaçao aangepakt worden.

Het is daarentegen wel toe te juichen, dat eindelijk een nieuw A.M.S.-gebouw zal verrijzen, doch hopenlijk niet op Zuikertuintje, aangezien de zachte bodem van dit hofje een veel te dure fundering noodzakelijk maakt.

Bijzonder veel lof verdient het werk van de Zusters op Santa Rosa, de Fraters van Scherpenheuvel, de Broeders van Dongen en de Kruisvaarders op Brakkeput. Genoemde stichtingen leveren een arbeid, die van onschatbare waarde voor de gemeenschap is. Ongelofelijk was de mededeling van de Directeur van Brakkeput, dat de twaalf Kruisvaarders, allemaal mannen met een wijde practische ervaring, hier al vijftien jaar hun nobel werk verrichten zonder ooit een persoonlijke vergoeding gekregen te hebben. Rekenende op de rechtvaardige steun van alle aanwezige fracties, moge ik het vertrouwen uitspreken, dat heden nog een einde aan deze ongeoorloofde toestand zal komen. De Voorzitter heeft gedurende de behandeling van de begroting 1950 een lans gebroken voor een opvoedingsgesticht voor meisjes.

Spr. komt nu met een practisch voorstel. Het Gouvernement beschikt over het landhuis Ronde Klip dat voor dit doel misschien wel geschik is. Dit jaar zullen weer over de honderd jongens en meisjes met hun diploma's op zak de scholen verlaten. Ongetwijfeld gaat een groot gedeelte na de vacantie weer naar een hogere school terug, maar vele van de gediplomeerden zullen ook wel uitkijken naar een geschikt baantje. Men begrijpt, dat het met het jaar moeilijker wordt voor de werklustigen om plaatsing te vinden. Billijkheidshalve lijkt het daarom, dat het Gouvernement zich kan beraden over de mogelijkheid vacatures te creëren door middel van afvloeiing van pensioengerechtigden uit gouvernementsdienst.

Handhaaft men dan voor alle ambtenaren de mogelijkheid om zolang in dienst te blijven als ze dit verkiezen, dan staat de jonge krachten een sombere toekomst te wachten. Dit probleem zal naar mijn mening ten spoedigste bekeken moeten worden.

Zeer bevredigend is het feit, dat enkele Antilliaanse jongelieden hun studies aan universiteiten en hogescholen in Nederland voortzetten. De aandacht van het Bestuur wordt echter verzocht voor het ontwerpen van een vijf of tien jaren plan, teneinde bij het toekennen van beurzen rekening te houden met de studies, waarin de Antillen het meest geïnteresseerd zijn.

Zeer betreurenswaardig is het verschijnsel te noemen, dat de studies voor onderwijzer en verpleegster zo weinig landskinderen trekken. Men vraagt zich af of het niet de moeite loont om een aantal leerlingen van de eerste klas HBS of kopklassen MULO door middel van juiste voorlichting voor deze hoogstaande beroepen proberen te winnen.

Ouderdomspensioen.

Mochten de Antillen zich ooit kunnen beroemen op een pensioenregeling voor ouden van dagen, dan is dat, omdat dit een daad zou zijn van uiterst nobel en wijs bestuursbeleid. Spr. verzoekt de Regering de mogelijkheid van een ouderdomspensioen voor de Antilliaan in studie te nemen.

Tot slot vraagt spr. aandacht voor de Bovenwinden. Herhaalde malen zijn de economische problemen van de Bovenwinden het object van studie geweest, maar met de dag zinken deze eilanden dieper in de put. Wil men werkelijk iets behoorlijks voor de Bovenwinden doen, dan moet men beginnen ze te voorzien van meer verbindingen met de buitenwereld. In dit verband vraagt hij uitbreiding van de scheepsverbinding met deze eilanden en het opvoeren van het vliegtuigverkeer op Sint Maarten. Goed bekeken hoeven deze suggesties niet veel kosten met zich mee te brengen, terwijl ze niettemin van onschatbare waarde voor die eilanden zal blijken.

De Bovenwinden zijn arm aan geld, doch rijk aan schoonheid. Geef ze de kans deze schoonheid uit te buiten. Haal ze uit de vergetelheid en zie dan toe hoe de economische situatie aldaar langzaam maar zeker beter gaat worden.

..echt tot het hart

..De staat moet terugtreden ..er het indivdu, naarmate .. beschaving vooruitgaat.

Debrot

De overgang brengt nieuwe moeilijkheden en nieuwe hoop

Spr. constateerde dat de Begroting niet is opgehouden door de Staten, maar door een reeks wisselende CAB's en Regeringsraden.

Over de totstandkoming van de huidige R.R. is niet in extenso gesproken, evenmin als over de bekende Regeringsverklaring van gedachten is gewisseld.

Men heeft de KVP verweten, aldus spr., dat zij de euvele moed had op een bepaald ogenblik tussen twee beslissingen te kiezen: de ene de meest populaire en gemakkelijke, de andere, door velen niet gaarne gezien en het moeilijkst.

Daar de KVP nooit de weg van de minste weerstand heeft bewandeld, noch verantwoordelijkheid geschuwd heeft, waar deze gedragen moest worden, heeft zij toen besloten deze Regering onder bepaald voorbehoud te steunen.

De KVP is zich ervan bewust, dat de genomen stap grimmige politieke consequenties met zich mee kan brengen, maar zij is bereid met open vizier die consequenties op te vangen.

Zij voert een constructieve politiek, gericht op het algemeen belang van het land en zij is ervan overtuigd dat een partij niet bestaat terwille van de partij zelf, maar dat elke partij, en de KVP in het bijzonder, tot doel heeft het algemeen welzijn te bevorderen.

Dit is dan ook het enig motief dat haar tot bedoelde stap heeft gebracht: het voorkomen van chaos en het voeren van een opbouwende en vooruitstrevende politiek.

Verbreding mogelijk?

Dit steunen impliceert niet, dat wij de samenstelling van de RR. ideeël vinden. Integendeel, wij achten nog steeds het niet meedoen van groepen als de DP en de PPA, een gemis en hopen dat de mogelijkheid tot verbreding, i.e. tot versterking van de basis nog eens zal worden gerealiseerd.

De KVP verwacht dat de Regering, die haar vertrouwen gekregen heeft, ernaar zal streven harerzijds te bewijzen, dat dit vertrouwen gerechtvaardigd is.

Ten aanzien van de moeilijkheden, die de Regering te overwinnen heeft, zal men vaak moeten teruggrijpen op de Nederlandse parlementaire gewoontes; deze mag men echter niet klakkeloos overnemen en hier van toepassing verklaren.

Beperking leden

Algemeen verwacht men van dit college een zo loyaal mogelijke uitvoering van de E.R., hetgeen inhoudt, dat het de zelfstandigheid der eilanden voor zover verantwoord en mogelijk zal realiseren. Dit zal o.a. met zich meebrengen een sterk gereduceerde taak voor de R.R., hetgeen tot beperking van het aantal leden zal leiden.

Botsingen met het centraal gezag zullen niet uitblijven, maar hierin moet het tactisch optreden van regering en gezaghebber de oplossing brengen.

De positie van de Staten zelf zal, wanneer eenmaal de eilandenregeling in volle omvang in werking is, grondig gewijzigd zijn.

Spoedig zullen de interne aangelegenheden aan de Staten onttrokken zijn. Wij zullen ons strikt moeten beperken tot het toezicht, de centrale begroting algemene wetgeving, en zorg voor de kleinere eilanden. Persoonlijk was spr. de mening toegedaan, dat het Statenwerk een waardiger cachet zal krijgen en dat de eigenlijke kleine plaatselijke politiek, zich zal verschuiven naar de eilandraad.

Spr. verwachtte niet, dat binnenkort de werkzaamheden van de Staten zullen verminderen. Er valt op algemeen wetgevend gebied zoveel te doen, dat tot heden niet aan de beurt kwam dat wij daarmee voorlopig onze handen vol zullen hebben, aldus spr. Mr I.C. Debrot wees op de modernisering van onze wetboeken en codificatie van landsverordeningen, vernieuwing v.d. belastingwetgeving, vaststellen wetten tot aantrekking van industrieën e.a..

De compatibiliteit van het Statenlidmaatschap en het lidmaatschap van Raden, mag misschien bij gebrek aan capabele mensen die genegen zijn zich beschikbaar te stellen, onvermijdelijk schijnen, maar is m.i. een absurditeit, een onding, een monster en zal ongetwijfeld funest uitwerken t.a.v. beide colleges.

Spr. hoopte, dat de gemaakte fout spoedig hersteld zal worden en dat t.a.v. deze functies de onverenigbaarheid wordt ingevoerd.

Spr. citeerde, sprekende over de kwaliteiten, waaraan leiders van het volk dienen te voldoen, het zo treffend woord van Paus Leo XIII: **„niets is zo vals als het betoog dat de mens, wijl hij vrij is, ook buiten de wetten moet staan. Het tegendeel is immers weer — wijl de mens vrij is, daarom moet hij juist aan de wetten onderworpen zijn."**

De RTC

Spr. sprak zijn voldoening er over uit, dat overleg gepleegd wordt met alle partijen om te komen tot een representatieve delegatie naar de RTC, hetgeen goede hoop geeft, dat het in Nederland bij de conferentie overeengekomene zonder moeite de vereiste 2/3 meerderheid voor ratificatie zal verkrijgen; wel wilde spr. weten, wanneer de benoeming der delegatie plaats vindt. Spr.'s opvatting is, **dat de RTC niet overhaast mag worden. Dat men eerst het experiment met Interim- en Landsregeling moet beoordelen na het in de praktijk brengen ervan,** betekent echter van de andere kant ook weer niet, dat de RTC ad calendas graeces moet worden uitgesteld.

De verklaring van de Regering om reeds te beginnen met de begroting 1951 te splitsen, juichte spr. toe.

Het is te hopen dat men dit consequent doorvoert in de vorm van drie afzonderlijke ontwerplandsverordeningen, met dien verstande dat de inkomsten en uitgaven voor Curaçao samengevat worden in één landsverordening, die van Aruba in één en tenslotte die van de Antillen zelf als zodanig in de derde. Hiermede wordt bereikt, dat de vertegenwoordigers van Aruba en Curaçao zelfstandig de schriftelijke voorbereiding kunnen klaarmaken; dat de wederzijdse verwijten van elkaars middelen opmaken niet meer mogelijk zijn en dat de afhandeling zelf ten zeerste bespoedigst wordt, zonder dat de ene groep op de andere behoeft te wachten.

Welvaartsplan

Spr. juichte toe het idee, om een algemeen welvaartsplan op langere termijn te ontwerpen ter verbreding van productiviteit en verbreding van de welvaartbases, verhoging van productiviteit over de gehele linie is noodzakelijk, en vroeg daarbij aandacht voor hotel accomodatie.

De Stichting Welvaartsplan Ned. Antillen 1946 is t.a.v. de Antillen een volslagen mislukking geworden die in de huidige vorm ten spoedigste dient te verdwijnen, de gecompileerde rapporten kunnen dan als curiosa worden opgeborgen, aldus spr..

Het bureau in Nederland moet op verzoek bijstand geven en niet op eigen initiatief personen hierheen dirigeren.

Nederland bezit uitstekende experts die gaarne hun diensten ter beschikking stellen en wij kunnen daarvan baat hebben.

Men moet ordenen

De Antillen moeten het gaan zoeken in een specialisatie in verdelende kleinindustrie, waarin gedegen vakmanschap het hoofdaccent is.

Nauw gepaard aan de verbreding van de welvaartsbasis is een goede vestigingsregeling; tot heden werd van een verkeerd standpunt uitgegaan, men wil beschermen en **niet** ordenen.

Door bescherming schiet men het doel voorbij, terwijl **bescherming annex ordening,** orde zal scheppen en de mogelijkheid tot leiding naar behoeften in zich houdt. De bestaande handel moet zeer zeker en met kracht beschermd worden, maar in een ordening met brede visie gericht op de toekomst van de Antillen. De hulp en inschakeling v.d. K.v.K. in deze is onontbeerlijk, aldus spr..

De radio kan meer

Sprekende over de radio, zegt spr., dat de Curom reeds veel heeft gedaan, doch het actieve bestuur zal zelf de eerste zijn toe te geven, dat de Antillaanse radio niet die invloed en werking heeft die ze behoort te hebben.

Wij zijn gebonden aan de mogelijkheden van een klein gebied, maar wij bezitten iets dat wij uit kunnen buiten, maar het nog niet doen, nl. onze zeer gunstige, centrale ligging en behoorlijk bestuur.

Wij kunnen op radiogebied aan de kop staan.

Nederland is bezig nieuwe markten te veroveren op geestelijk en stoffelijk gebied.

Nederland is ook bezig een Koninkrijk in nieuwe stijl op te bouwen. Ik geloof dat hierin de Antillen en Nederland nauw samen kunnen gaan tot beider voordeel.

Met het oog op bovenstaande zou ik de Regering in overweging willen geven bij de Ned. Regering te informeren of deze bereid is met behulp van de Nederlandse Industrie, hier ter plaatse een zeer sterke zender te bouwen en aan de Antillen aan te bieden. De Antillen daarentegen zullen zich verbinden als tegenprestatie aan de Ned. Regering gedurende een periode van b.v. 10 jaar één uur zendtijd per dag af te staan ten gebruike voor Nederlandse uitzendingen ten behoeve van Nederland, speciaal voor handel en industrie.

Rijkseenheid

Nederland, dat cultureel aan de wereld heel wat heeft aan te bieden. De Nederlandse industrie, die in kwaliteit en verfijning met de beste buitenlandse artikelen kan concurreren zal door die regelmatige uitzendingen, de kosten van een station in het veelvoudige terugkrijgen, terwijl de ideële resultaten niet in geld te waarderen zijn, aldus spr..

Curaçao daarentegen kan dan beschikken over een moderne zender om zo desnoods met behulp van Nederland het volk via de omroep te verheffen.

En in geval van oorlog, wat God verhoede, kan Nederland onder Nederlandse vlag beschikken over een eigen zender, onafhankelijk van het buitenland, terwijl de zender een symbool kan zijn van de Rijkseenheid.

Vervolgens sprak mr Debrot over de volkswoningen.

De 1000 woningen op Curaçao komen lang niet tegemoet aan alle behoeften. De grootte van het woningtekort is niet bekend, wèl, dat alle krot-centra saneren en alle ernstig gegadigden aan behoorlijke behuizing helpen, iets is, dat ver boven de Antillen uitsteekt.

Verbetering van de huisvesting betekent echter sociale verheffing van het gezin, sociale verheffing van het gezin betekent betere burgers en betere burgers kosten het land steeds minder dan slechte burgers.

Spr. verwees den naar een door de United Nations samengesteld rapport, dat een oplossing meent te vinden in de cooperatieve bouw, n.l. het gezamenlijk bouwen, in die zin, dat een aantal mensen, met materiaal en voorlichting tegen sociale prijs door de overheid geholpen, samen voor elkaar een woning bouwen.

Door op deze wijze zelf te doen (sociale autonomie) wordt de prijs per huis zeer merkbaar gedrukt, leert men de waarde van eigen woning beter kennen en verzorgt men later als eigenaar beter zijn eigendom....

Spr. drong aan op het benoemen van een **staatscommissie** met de taak een grondige studie te maken van de onder de arbeidende bevolking bestaande woningtoestanden en in een afgerond advies de middelen aan te geven om te geraken tot een zo goed mogelijke oplossing van het volkshuisvestingsprobleem.

Deze studie dient o.a. ook te omvatten de kanker van de Curaçaose gemeenschap n.l. het systeem van de huurgronden waarin de overheid m.i. verplicht is op korte termijn in te grijpen en de nodige wetsontwerpen te brengen tot onteigening ten behoeve van de volkshuisvesting, financiëring van de volkswoningbouw enz..

De defensie

Spr. bracht in herinnering, hoe een **voorzitter CAB toegezegd** had, dat de civiele verdediging de aandacht van de Regering heeft. Dit is nu reeds ruim 6 maanden geleden.

De wereldsituatie is inmiddels er niet beter op geworden.

Overal is men bezig middelen te beramen voor de burgerlijke bescherming, aldus spr., daarom drong spr. aan op spoedige maatregelen.

Krachtens de Interimregeling is de militaire verdediging geen inwendige aangelegenheid maar een Rijkszaak, en terecht. Het Koninkrijk is een eenheid en de verdediging daarvan moet daarom ook aan de delen onttrokken zijn en aan het geheel gegeven. Na gewezen te hebben op de belangrijke positie, die de N.A. daarbij innemen, achtte spr. een klein oorlogsschip niet voldoende.

Spr. hoopte, dat de Antillen zelf van de ernst van deze zaak doordrongen zijn en al die faciliteiten zullen verlenen aan de marine, die, in hun vermogen liggen.

Moeilijk maar hoopvol

Spr. zag de toekomst als moeilijk, doch ook als hoopvol in.

Moeilijk, omdat het vele nieuwe ons als een lawine overvalt, terwijl het bestuursapparaat noch land daarop geheel is voorbereid.

Moeilijk omdat eenmaal elke evolutie complicaties en botsingen met zich medebrengt, die in tegenstelling tot de revolutie geen verlies van mensenlevens, noch ruïnes veroorzaken, maar geestelijke brokken kunnen maken, hetgeen vaak veel erger is dan het eerste.

Moeilijk omdat de weg die wij zullen opgaan voor velen nog niet uitgestippeld is, dan wel in een mist of heiligheid (heiligheid volgens een bekend dagblad) onthuld is.

Hoopvol echter omdat de eerste moeilijkheden, gevaarlijke hindernissen, reeds met succes genomen zijn.

Hoopvol, omdat ik, ondanks de schijn van het tegendeel, bij de meeste partijen de wil ontdek ons land naar het goede te leiden.

Hoopvol omdat in de massa zelf de drang geankerd is, het goede te behouden en het betere te verkrijgen.

Hoopvol, omdat het volk tenslotte op een bepaald ogenblik, misschien na vele teleurstellingen het **onfeilbaar oordeel zal** geven over de vraag wie die leiders zijn die het volk zoeken en niet **hun** partij.

Hoopvol tenslotte, omdat een rechtgeaarde Antillaan **nooit** kan wanhopen aan de toekomst van zijn land.

Gerharts

Alleen de ambtenarij kreeg autonomie

De heer Gerharts stond even stil om te bezien, wat er in de laatste 6 maanden is geschied.

Spr. releveerde de in werking treding van de I.R. op 7 Februari en die van de E.R. op 3 Juli.

De vreugde was aan de buitenkant, doch in de harten van het volk, was daar wel vreugde?

Spr. heeft gezocht naar de ketenen, die het volk gekluisterd hielden, doch spr. vond er geen. Hij vond eerder teleurgestelde mensen.

Het is feest voor de ambtenaren

Spr. voerde aan, dat de ambtenaren zich voornamelijk vrij gevoelden, doch niet alle ambtenaren. Slechts zij, die lid waren van de belangrijke politieke partijen, dansten om de vrijheidsboom.

Het volk is echter de dupe geworden van deze ambtenarenpolitici. Men ziet deze ambtenaren-politici in deze Staten, de meesten van hen steeds loerend naar mooie baantjes die open komen, men ziet hen in de Regeringsraad, men ziet hen in de eilandenraden, althans te Curaçao en Aruba.

Is het een wonder dan deze eerstgenoemde categorie de autonomie met open armen heeft ontvangen? Want ZIJ hebben de vrijheid gekregen.

Immers waar vroeger aan het hoofd van de ambtenaren de Gouverneur stond die de heren, tot aan de hoogste, op het matje kon laten komen om hen ter verantwoording te roepen, staan thans zijzelven.

Zij thans machtiger dan ooit en vormen een ambtenaren-regering, die alleen door het zelfde ontnuchtende kiezerscorps kan worden vernield. En niemand durft hen ter verantwoording te roepen. Uit lijfsbehoud.

Wanneer wij ons afvragen: is dit ten voordele of ten nadele van de gemeenschap, dan moeten wij antwoorden: ten nadele.

Om U slechts enkele voorbeelden te noemen.

Spr. geeft dan enige voorbeelden van Soc. en Econ. Zaken, van de Griffie van het Hof, van het Depart. v. Onderwijs, waarvan de hoogste ambtenaren politici zijn en veel kantoortijd elders doorbrengen, waardoor zij zeer goed gemist schijnen te kunnen worden.

Deze ambtenaren zijn eigenlijk Statenleden met een gouvernements salaris dat ten laste van de begroting wordt gebracht op een artikel, waarop het niet thuis behoort. Deze ambtenaren behoren volgens spr. ook het bedrijfs-economisch onderzoek. Het is gebleken bij het Rapport-Wever.

Het is alsof men geschrokken is van dit rapport, dat in alle opzichten vernietigend is voor de leiding — en daarmede bedoel ik niet alleen de gewezen directeur — van deze dienst.

Zijn bezuinigingen te verwachten

Doch is het te verwachten, dat een ambtenaren-regering zal medewerken aan bezuinigingen, die de hand die hen voedt mogelijk hard zullen bijten?

Op deze begroting staan thans bedragen uitgetrokken voor twee onderzoekingen, t.w. ƒ 10.000.— voor het politieapparaat en ƒ 10.000.— voor onderzoek bij de Lands Radiodienst. Is het niet een merkwaardige coïncidentie, dat deze twee posten betrekking hebben op departementen waarvan de landsministers geen ambtenaren zijn?

Spr. beklemtoont de noodzaak ook de andere diensten te onderzoeken.

Spr. heeft lof voor de Landsmin. van Verkeer en Vervoer doch hij heeft enkele opmerkingen.

De accountantsdienst zegt, dat het niet juist is belastingplichtigen te laten bijdragen in de kosten van de Landstelefoondienst en dat in de toekomst voorkomen dient te worden dat met verliezen wordt gewerkt.

Het is echter niet wel mogelijk zonder zich op de hoogte te stellen van de finesses van het bedrijf, een oordeel er over te vellen of bezuinigingen mogelijk zijn.

Onder punt 2 van het rapport wordt de volgende opmerking gemaakt: „Enerzijds zijn nu de tarieven sinds 1926 gelijk gebleven, aan de andere kant zijn de kosten, allen al over de periode 1939 tot 1949 verdubbeld."

En waarom noemt de Accountantsdienst niet op, hoe de stijgingen van de salarissen en uurlonen bij de Landstelefoondienst zijn geweest?

Kan het zijn dat die stijging ongunstig afsteekt bij de stijging van de lonen in Amerika en bij de Gas Mij?

Wanneer men een vergelijking wenst te maken met de N.I.G.M. moet men nog iets verder gaan. En men moet dan constateren, dat terwijl de uurloonkosten van de Gas Mij sinds 1939 van 32½ cent stegen tot 69 cent in 1947 en waarschijnlijk thans nog hoger zullen zijn, de tarieven van de Gas Mij sinds 1939 werden **verlaagd!!!**

En toch maakt de Maatschappij een behoorlijke winst. Het is ook logisch, want wanneer een bedrijf zich uitbreidt, verminderen de kosten en wordt de exploitatierekening gunstig beinvloed.

De telefoondienst

Doch de telefoondienst heeft kans gezien ondanks de toename van de opbrengst van ƒ 165.000.— in 1939 tot ƒ 536.000.— in 1951 verliezen te lijden. Dit is een duidelijk bewijs dat de leiding fout is geweest en nog fout is.

Wanneer zo iets gebeurd bij een bedrijf, wordt die leiding vervangen, maar hier is de belastingbetaler werkgever en hier kan men jarenlang ongestraft doorklungelen.

Ik ben er dan ook nog niet van overtuigd, dat tariefs-verhoging de enigste oplossing is en zou de heer landsminister voor verkeer en vervoer willen verzoeken deze aangelegenheid ook nog eens door een technisch-deskundige en niet alleen door een boekhoud-deskundige te laten bezien.

De Regering zegt van de administratie van de Landsradio en Telefoondienst dat er van malversaties geen sprake is. Doch er volgt prompt bovenop „de oorzaken van deze boekingsverschillen zijn niet met zekerheid terug te vinden".

Er is, naar ik meen, nog een rapport van de Accountantsdienst in de maak en ik vertrouw dat daarin enige oorzaken van de verschillen zullen worden genoemd.

Wanneer echter mocht blijken, dat dit rapport geen melding maakt van deze punten, dan zal ik aan de Staten toestemming vragen tot het houden van een enquete om te bewijzen op welke wijze goederen van de Lands Radio en Telefoondienst zijn verdwenen.

Spr. stelt voor, zodra de deskundige van de PTT te Curaçao aankomt en de nieuwe Directeur van Lands Radio en Telefoondienst is benoemd, de twee heren ambtenaren op non activiteit te stellen. Alleen dan, wanneer er geen vrees behoeft te bestaan bij het personeel van de Radiodienst voor represailles zal het werk van de twee nieuwe heren goede vruchten kunnen afwerpen.

Een bedrijfs-economisch onderzoek

Ik ben zeer verheugd, Mijnheer de Voorzitter, op deze begroting een post aan te treffen van ƒ 10.000.— voor een bedrijfs-economisch onderzoek en ik ben er van overtuigd, dat de Staten dit bedrag con amore zullen goedkeuren. Ongetwijfeld mag ik aannemen, dat deze deskundige onmiddellijk naar hier zal komen en zijn rapport zien wij met grote belangstelling tegemoet, ook al om te bezien of de Heer de Wever het zo bij het verkeerde eind heeft gehad.

Nog een minder prettige opmerking moet spr. maken. Op bladzijde 41 onder artikel 70405 staat vermeld, dat de panel delivery voor de telefoondienst te Bonaire ƒ 2750.— heeft gekost. Dit is in strijd met de werkelijkheid. Deze panel delivery heeft in werkelijkheid gekost ƒ 3198.09, dus ƒ 698.09 meer dan het begrotingsbedrag. Spr. zou gaarne willen weten waarom hier met de waarheid werd gegoocheld.

Wanneer wij deze begroting eens bezien, is het duidelijk dat 's Lands financiële toestand niet rooskleurig is. De lasten zijn geweldig en kunnen nauwelijks betaald worden. Zelfs wil de Regering over gaan tot het sluiten van een lening. Spr. heeft daartegen grote bezwaren. Zo lang niet wordt overgegaan tot het beperken der uitgaven, is er geen houden meer aan het lenen en gaan wij nog sneller op weg naar een bankroet. De uitgaven zijn vooralsnog door de verkregen autonomie met honderdduizenden guldens per jaar toegenomen en spr. vreest dat ze voorlopig nog wel zullen stijgen.

Zo vindt spr. meer dan 40.000.— Nederlandse guldens per jaar voor de Vertegenwoordiger in Nederland te veel.

De Haven

Mijnheer de Voorzitter. Vorige week zijn er wederom enkele schepen uit het roer gelopen door de stroom die aan de ingang van de haven van Willemstad aanwezig was.

Spr. herinnert zich dat de Amerikanen gedurende de oorlog in de haven van Willemstad een geleidessysteem hadden uitgebracht dat door de betrokken instantie te Curaçao na de oorlog werd verwijderd.

Hij geeft de Regering in overweging van de aanwezigheid van de Inspecteur Generaal der Scheepvaart alhier gebruik te maken, een dergelijk systeem, aan een onderzoek te onderwerpen en indien het nuttig is, het te Willemstad onverwijld aan te brengen?

Spr. wil zijn bezorgdheid uitspreken over het opjagen van de overscheepskosten. Het overscheepverkeer is in de laatste twintig jaar belangrijk teruggelopen, ook, omdat veel overscheeplading, die vroeger via Curaçao ging, thans via Trinidad en zelfs nog duurdere havens wordt vervoerd. En dat terwijl al deze havens vroeger niet tegen het goedkoop en snel werkende Curaçao op konden.

Het malle van het geval is, dat de havenarbeiders 15% loonsverhoging vragen en de zeelieden 25%, terwijl men toch zou zeggen, dat de haven-arbeiders meer van de duurte te lijden hebben dan de zeelieden, die zelve aan boord van de schepen verblijven en daar hun voeding krijgen.

Hoe hoger de kosten zullen worden van Curaçao, hoe minder werk zal er komen en ten slotte zal men de kip met de gouden eieren hebben geslacht, zonder dat men zelfs maar een ei zal overhouden om in een broedmachine te laten uitbroeden.

Spr. maakt in dit verband een vergelijking met Indonesië, waar de economie door arbeidsonlust zeer verzwakt werd. Hij stelt de heer Tschumie en daarmee de N.V.P.-er voor aansprakelijk, wanneer hier het zelfde zou gebeuren.

Domein administratie

Spr. is verheugd, dat voor Bonaire een Domein administratie gaat worden opgezet. Het innen van huurgelden heeft echter geen zin. En wel omdat de Ontvanger sinds jaren geen opgaven van het kantoor van de gezagghebber heeft ontvangen! De Ontvanger WEET niet wat hij innen moet en alles wat hij ontvangt wordt door de betrokkenen zonder enige aansporing gebracht.

Hoeveel geld dit aan Bonaire heeft gekost vermag ik niet bij benadering te schatten.

Ambachtsschool

Verleden week hebben de examens plaats gevonden voor de ambachtsschool te Bonaire. Er zullen vermoedelijk worden toegelaten 14 leerlingen, t.w. 10 uit de 7e klas van de Fraterschool, 2 uit de 6e klas van Rincon, 1 uit de 6e klas van de Fraters te Kralendijk en 1 van de 7e klas van het St Albertus College te Curaçao. Er is dus geen sprake van 40 leerlingen, zoals indertijd in de Staten werd medegedeeld en uit het resultaat van het gehouden examen blijkt wel, dat dit aantal voorlopig niet zal worden bereikt.

Het onderzoek inzake de wenselijkheid is onvoldoende geweest en deze school is er doorgejaagd voornamelijk uit politieke overwegingen. Spr. veroordeelt deze handelwijze ten zeerste.

Het is een bewijs van de onbekwaamheid van de inspecteur van het onderwijs om los van de politiek een eerlijke mening te geven.

De ambachtsschool zou op 1 September in gebruik genomen worden, doch op die datum zal de school waarschijnlijk niet gereed zijn. Naar ik meen schuilt dit in de langzame aanvoer van materialen door de aannemer van Curaçao.

Van de 40 jongens die in de 6e klas van de Fraterschool te Kralendijk aanwezig zijn, gaven zich slechts 10 jongens op voor de Ambachtsschool en nog wel **de 10 minst begaafde jongens.**

De rest droomt er reeds van later een MULO diploma te halen en dan op te gaan voor de studie van Lid van de Regeringsraad.

Ik zou thans aan de Regering willen vragen te onderzoeken op welke datum de school in gebruik zal worden genomen en indien de datum belangrijk veel na 1 September valt, de jongens van de 6e klas, die nu niet hebben meegedaan, alsnog in de gelegenheid te stellen een examen tot toelating af te leggen.

Gebeurt dit niet dan zulle een ambachtsschool in ge nemen die per leerling gulden heeft gekost. Laat op de toekomst hopen voor betere bezetting.

Zeevaart-onde

Spr. vraagt vervolgens aandacht voor de zeevaa van ons eiland.

Onze ambachtsschool zal ginnen met een cursus voo tomontage en later zal de ling timmeren worden geop

Het is een bekend feit dat jongens van Bonaire — na beëindigen van de amba school te Curaçao, aan b van de schepen van de olie schappijen gaan varen, omda daar dan meer kunnen ve nen.

Ik weet niet of de Regerin machte is na te gaan ho van deze gevallen zich in de ste jaren hebben voorgedaa

Binnen niet al te lange tij de Scheepvaart Inspectie op eilanden zijn werkzaamhe uitbreiden en het is niet u sloten, dat men voor de zeilv ook enige eisen zal gaan ste Hoewel ik vertrouw, dat het onze zeelieden niet te lijk zal maken.

Spr. ziet het belang va kwame zeelieden, die ook theorie en niet alleen de pra onder de knie hebben, zeer in en geeft de mogelijkhe overweging op Bonaire een voudige zeevaart cursus op richten.

Het lager onde

Door de Commissie ad hoc Onderwijszaken werd voorge de openbare school te Bo die sinds jaren in een d volkomen ongeschikt gebou gehuisvest, naar de Brion ne, die reeds verscheidene leeg staat, over te brengen ter verklaarden de Lands

ter voor Onderwijs en die voor Openbare Werken zich accoord met dit voorstel en het heeft spr. dan ook zeer verbaasd de plannen niet op de begroting terug te vinden. Hij zou het op prijs stellen, door de Regering ingelicht te worden.

Spr. beveelt vervolgens de noden aan van de bijzondere scholen en van het vliegveld en beklemtoond de absurditeit van controle der inter-eiland reizigers.

Nogmaals: autonomie

Tenslotte komt de heer Gerharts nogmaals terug op de autonomie. Vooreerst om er de nadruk op te leggen dat de Gezaghebber voortaan met de twee gedeputeerden het Bestuur vormt, zodat hij samen met hen moet regeren, wat hij, zegt spr. schijnt te vergeten.

Ook insisteert spr. op het onrechtmatig gebruik van Dienstwagens op Bonaire en op de onjuiste verklaringen die daarover in de Nota n.a.v. het Eindverslag worden afgelegd.

De op non-activiteit gestelde ambtenaren gedeputeerden wil spr. weer op activiteit stellen opdat zij nuttig zijn voor de gemeenschap.

Spr. eindigt met een klacht.

Voor de gedeputeerden van Bonaire is in het geheel nog geen vergoeding vast gesteld. Het woordje „KAN" dat m.b.t. die vergoeding in de Eilandenregeling staat betekent ƒ 12000 voor Curaçao en Aruba maar voor Bonaire betekent het nog geen cent.

Maar is de Regering van mening, dat onze gedeputeerden helemaal niets moeten ontvangen voor het werk dat zij zullen doen? Is de Regering van mening dat het werk op onze eilanden zo weinig zal zijn, dat geen vergoeding nodig is?

Is de Regering van mening, dat er voor de gedeputeerden op onze eilanden geen arbeid gereed ligt?

Ik zou gaarne vernemen wat de Regering in deze van plan is te doen. Ik zou mij kunnen voorstellen dat de Regering tegen ons zou zeggen met voorstellen te komen en in dat geval zal de Eilandsraad van Bonaire, en ik neem ook de Raden van de Bovenwinden dat gaarne doen. Doch het zal ons moeten worden gevraagd.

Henriquez

Desiderata zijn er vele, maar het grootste desideratum: niet lenen

De heer Ph. C. Henriquez maakte zich bezorgd over de lening, welke het bestuur beoogde om dit in verband met het in evenwicht houden van de balans. Principieel was de vraag of men de gevolgen van de lening mocht afschuiven op het nageslacht, spr. zag het n.l. zo, dat men in een tijd van welvaart geen verplichtingen kon aangaan welke anderen in de toekomst zouden binden.

Spr. noemde een aantal punten op, welke allen min of meer urgent worden beschouwd, zoals volkswoningbouw, havenbouw, scholenbouw, uitbreiding van het telefoonnet, riolering, verbreding van de economische basis en oeververbinding Punda-Otrabanda. De urgentie van al deze plannen wilde spr. niet in twijfel trekken, doch of er dan ook tot lenen moest overgegaan worden, neen, dat kon spr. niet inzien.

Spr. zou een uitvoerig rapport inzake de volkswoningbouw ten zeerste toejuichen, hij bracht enkele punten naar voren, die wij in de toespraak van mr I. C. Debrot ook hebben kunnen beluisteren, en bepleitte de instelling van een bankinstelling, die de benodigde credieten voor de volkswoningbouw kon verstrekken. Sprekende over de haven, hoopte de heer Henriquez, dat de 8½ millioen, die reeds geinvesteerd zijn, straks zullen bijdragen de welvaart te verhogen. Als een „conditio sine qua non" zag spr. ook, dat de haven van de meeste moderne installaties moest worden voorzien, opdat lading en lossing snel en tegen scherp concurrerende prijzen zou kunnen geschieden. In verband hiermede verzocht spr. een studie te maken omtrent de wijze waarop de haven zou kunnen worden geëxploiteerd en om bij deze studie een expert te betrekken. Ook wees spr. op de moeilijkheden die de laatste tijd ondervonden werden bij het invaren van de haven en vroeg de aandacht van de Regering voor deze slagader van onze economie.

Ook deed de heer Henriquez een beroep op het bestuur om aan de bevolking meer de waarde van een goed dieet bij te brengen; voor de kinderen, die op de scholen moesten overblijven, zou spr. gaarne zien, dat hun een degelijk maal verstrekt werd. Ten aanzien van de door de heer L. D. Gerharts gestelde vraag, n.l. dat hoe het standpunt van de NVP was met betrekking tot de acties, die de Bond van Havenarbeiders tot loonsverhoging had ondernomen, was de heer Henriquez van oordeel, dat de NVP a priori anderen niet het recht wil ontnemen om voor hun belangen op te komen. Het deed hem pijn, dat een volksvertegenwoordiger (Gerharts) dit recht niet wil erkennen.

* * *

Alvorens de heer P. v.d. Hoeven met zijn algemene beschouwingen begon, wenste hij n.a.v. de door Mr Debrot geuite mening m.b.t. het welvaartsplanbureau op te merken, dat hij genoemde rapporten maar niet zonder meer als curiosa wilde beschouwd zien. De staten, aldus spr. hebben zelf om deze rapporten gevraagd, en kunnen ze daarom niet zonder meer miskennen.

v. d. Hoeven

Voor vermorsen van geld, voorbeelden te over

Wij leven in een overgangstijdperk, begon het lid P.v.d. Hoeven. De Nederlandse Antillen zetten thans de eerste schreden op het pad van het zelfbestuur, en bij onze beoordeling van deze begroting moeten wij de moeilijkheden, die dit eerst begin met zich medebrengt, niet uit het oog verliezen.

De Regeringsraad zelve heeft zich in zekere zin van deze begroting gedistancieerd en veel wat in deze vergadering gezegd wordt behoort thuis aan het adres van vorige bestuurderen. De situatie is daardoor verre van eenvoudig. Bij zijn optreden vond deze Regeringsraad een administratief apparaat, dat lange tijd zelfstandig onze eilanden bestuurde. Daarom, had dit administratief apparaat veel meer de vrije hand dan in het huidig bestel. In de politiek verwarde tijd, die achter ons ligt — is het doel ervan meerdere malen uit het oog verloren. Het heeft te lijden gehad van ondeskundige leiding, waardoor sommige diensten te groot van opzet zijn geworden en andere weer onderbezet zijn.

Het is niet redelijk om te verwachten, dat in de begroting, die voor ons ligt elke dienst op de meest zuinige en efficiente wijze is opgezet.

De uitsplitsing van de diensten over de eilanden brengt zeer veel kosten met zich mede. Functionarissen, die er thans niet zijn moeten in de toekomst wel benoemd worden, vooral op Curaçao, waar men altijd direct onder het Bestuur stond.

Voorbeelden

Spr. illustreert met enkele voorbeelden hoe ons ambtelijk apparaat door ondeskundigheid het geld van de gemeenschap vermorst.

In 1950 vroeg de Havenpolitie een zeewaardige boot van ƒ 30.000 o.a. tegen de smokkelhandel. De boot is er, maar is voor het gestelde doel onbruikbaar. Dat betekent, dat er door Openbare Werken weer vele guldens uitgegeven worden — waarvan wij nooit horen — om het ding te verbouwen, maar ook, dat de smokkelhandel langs de kust welig tiert, dat uitgeklaarde sigaretten, waarvoor dus geen belasting is betaald, ergens in een kleine baai aan land komen en dat er voor de Antillen een groot bedrag aan belasting op deze wijze verloren gaat.

Bij de proefvaart van de politieboot sloeg de vooruit eraf, zodat alle opvarenden drijfnat werden. De snelheid is waarschijnlijk verre van voldoende, want voor het gestelde doel moet men veel sneller varen dan verschillende zeilschepen hier, die op zes mijl gesteld kunnen worden. De nieuwe boot voldoet niet aan deze eis.

Een ander voorbeeld zijn de nieuwe veerboten. Volgens de heer Cadières in een Statenvergadering van 29 December 1949 zou de eerste van deze boten na drie maanden in gebruik genomen kunnen worden — het is nu anderhalf jaar later en nog vaart er geen een. Het zal trouwens nog wel even duren, want ook hier hebben ondeskundigen de grootste rol gespeeld.

Scholen

Een ander voorbeeld is de scholenbouw, waarvan spreker aantoont, dat een school door particulieren gebouwd ƒ 150.000 goedkoper komt dan een school gebouwd door DOW.

Hier heeft particulier initiatief iets tot stand gebracht, waaraan het Gouvernement eens een voorbeeld moest nemen. M.i. zit de fout in de wijze van aanbesteden.

Abattoir

Melkkeuring is sinds 1934 niet meer uitgeoefend. De keuring van vleeswaren kan ook niet voldoende uitgevoerd worden: de clandistiene slachters van Curaçao weten precies wanneer de controleur komt:

1. winkelinspectie heeft niet meer plaats;
2. controle op de invoer van dieren kan bijna niet meer gebeuren;
3. viskeuring heeft nog slechts plaats op verzoek;
4. controle op het vleesvervoer heeft niet meer plaats;
5. controle op de vleesverkooplokaliteiten binnen en buiten de keuringskring heeft niet meer plaats;
6. het aantal frauduleuze slachtingen en de verkoop van ongekeurd vlees neemt toe, zonder dat kan worden ingegrepen;
7. de zo noodzakelijke, voortdurende controle, die op het slachthuis zelve een eerste vereiste is, kan bij gebrek aan krachten niet worden verricht. Deze toestand is sinds 1946 practisch nog zo.

Herhaalde malen werden koeien afgekeurd, die verschillende soorten t.b.c. hadden en waarvan de melk enige dagen te voren nog geconsumeerd was.

Ook bij de Kapitaaldienst van het abatoir zijn mistoestanden. Nu eindelijk door een auto de pier is ingezakt bereikt een aanvrage om een nieuwe pier onze Staten; dit is het systeem van het verdronken kalf.

Spr. heeft van de gang van zaken op het abattoir een film gemaakt; als mijn geachte medeleden hem zien willen, wil ik hem gaarne eens vertonen.

Lenen, of niet lenen?

Na deze voorbeelden, die met vele uit te breiden zijn, van duur, ondeskundig en nalatig beheer zou ik over willen gaan tot wat m.i. de kern van deze begroting is: moeten wij die drie millioen lenen of niet?

Ik geloof, dat wij er verstandig aan doen niet te lenen.

Spr. acht onze financiële basis zo smal, dat wij — indien het maar enigszins mogelijk is — de politiek moeten blijven voeren, die ons Bestuur reeds jaren gevolgd heeft en dat is: niet lenen. Hij acht bezuiniging èn zeer goed mogelijk èn veel wijzer. Hij wil voornamelijk bezuinigen op de z.g. Overheidskosten en door afvoering van verscheidene bedragen omdat de werken dit jaar toch niet afgemaakt kunnen worden. Op deze wijze verschuiven we de moeilijkheid naar het begrotingsjaar 1952, maar dan hebben we gelegenheid om bepaalde bezuinigingen door te voeren en naar nieuwe bronnen van inkomsten om te zien.

Niet geinde belastingen

Het Bestuur heeft in 1948 een overzicht gegeven van nog niet geinde belastingen. Tot en met 1946 lag dit in de ander half millioen. Gaarne zou spr. vernemen welke bedragen van de directe belastingen per 1 Juli j.l. nog uitstonden, hoeveel daarvan oninbaar geacht moet worden en voor welke bedragen naar schatting nog aangeslagen zal worden. De belastingdienst is ter zake achter vooral op Aruba. Sommige mensen worden aangeslagen over 4 jaar tegelijk. Het Bestuur werkt op deze wijze zelf in de hand, dat het oninbare bedrag groot wordt.

Onze toekomst

En dan, onze toekomst. Het is weer duidelijk gebleken, waar de Nederlandse Antillen op financieel en economisch gebied staan. Met de meeste nadruk zou ik de politieke partijen en semi-politieke organisaties op het hart willen binden dat wij met het stellen van allerlei eisen ook te ver kunnen gaan en er zijn reeds symptomen, die er op wijzen, dat wij — instede van nieuw kapitaal aan te trekken, zoals wij bij het wijzigen van de Winstbelasting probeerden — bezig zijn bestaand kapitaal op de vlucht te drijven. Dat zou een ramp zijn. In zekere zin leven wij hier als een grote familie, waarvoor alleen orde en rust de welvaart kunnen handhaven.

Irausquin

Sneller decentralisatie, minder wrijving

De heer *Yrausquin* wilde in zijn beschouwingen kort zijn. Hij had reeds vele vragen naar voren gebracht, die door het bestuur met even zo vele toezeggingen waren beantwoord, doch de practijk wees uit, dat er tussen *beloven* en *woord houden* een belangrijk verschil bestond.

Spr. vond het verheugend, dat de zelfwerkzaamheid van de eilanden een gelukkige uitkomst voor Aruba betekende. Ruim 1½ jaar geleden, deed een statenlid de opzienbarende verklaring, dat i.v.m. de op handen zijnde reconstructies het toenmalige CAB (Kwartsz — red.) diende vervangen te worden door een ander, dat op korte termijn — de heer Yrausquin beklemtoonde de tijdsbepaling — beslissingen terzake die reconstructies kon nemen, aldus de heer Yrausquin, die er op wees, dat op 2 Juli bij de installatie van de Eilandsraad op Aruba niet eens een reglement van orde aanwezig was, zodat enkele vergissingen bedreven werden. Spr. verzocht de Regering dan ook de machine van de decentralisatie dag en nacht te doen draaien. Vertraging, aldus spr. veroorzaakt wrijving.

Voorts vroeg de heer Yrausquin waarom de departementen van Landbouw, veeteelt, visserij, landswatervoorziening niet overgedragen werden, zoals eerst in het vooruitzicht werd gesteld en voorts wanneer die overdracht dan *wel* te verwachten viel.

Spr. was tegen een lening: men moet de tering naar de nering zetten, zo luidde zijn advies.

Eman

Zelfs duivels kunnen nog wel iets goeds voortbrengen

Henny Eman begon met zijn dank uit te brengen aan de heer Ford, Forkos. Hij werd gewezen op het feit, dat hij wellicht bedoelde „Morkos", waarop Henny Eman zeide, dat het zeker een Arabierennaam was, hield plotseling op en gaf een uitvoerig exposé van de administratieve afscheiding van Aruba om via van Poelje te komen tot de plaatselijke autonomie, die op Aruba was uitgegroeid tot een steen des aanstoots.

Zoals de Moffen, die Holland hebben overvallen, is er een groep die Aruba overrompeld heeft en het overheersen wil. Het tegenovergestelde, van wat Nederland eigenlijk wilde geven, is bereikt, aldus klaagde spreker. Dit heeft Aruba te danken aan de wijzigingen, welke in het rapport van prof van Poelje door de wijze heren van Holland werden aangebracht en Henny Eman verzocht de pers nadrukkelijk dit goed op te schrijven. Hieraan hebben wij het te danken, dat de echte Indianen-Arubanen niets meer te vertellen hebben.

Eenheid van Ras

Er moet eenheid van ras komen, zonder die eenheid blijft het een eiland van twist en haat. Spr. wendt zich tot de heren Voges en Vlaun en zegt, dat één afgevaardigde van de eilanden de Bovenwinden, Bonaire enz. toch genoeg is, ze kunnen de hele avond kletsen, maar nu hebben we 6 van die kerels in de Eilandsraad.

Allden de Arubanen moeten stemmen, vond spr. Wel was hij bereid een concessie te doen door elke bevolkingsgroep één afgevaardigde in de volksvertegenwoordiging te garanderen. De Arubanen worden nu veracht, voegde Henny Eman er met veel pathos bij.

Reçu van Aruba-bank

Vervolgens hield spr. een uitvoerig betoog over de laatst gehouden verkiezingen, daarbij met een reçu van de Aruba bank zwaaiende, dat hij als bewijs toonde voor zijn beschuldiging, n.l. dat er met deze verkiezingen geknoeid was. Spr. betreurde het dat de fa. Maduro van Curaçao, die met mevr. Eman de Aruba bank bezitten, hun geldinvloed hebben gebruikt om stemmers om te kopen en aldus de verkiezingen tot voor een voor hen gunstige uitslag te beinvloeden, terwijl ook knoeierijen hebben plaats gevonden met de trommels gele kaarten, waarvan velen zijn verdwenen.

Tschumie noemde spr. een duivel, doch zelfs duivels kunnen nog wel iets goeds voortbrengen.

T.a.v. de loonsverhogingen, die gevraagd werden, merkte spr. op dat hij op Aruba geen last had ondervonden. Hij had de heren van de KNSM flink wat stroop om de mond gesmeerd en de bootwerkers verdienen nu iets meer, aldus constateerde spr. dankbaar. De bootwerkers werken tot volle tevredenheid en zij zijn heel wat flinker dan die kerels hier — hierbij maakte spr. een joviale armzwaai naar de publieke tribune — als Curaçao moeilijkheden heeft, dan moeten ze de schepen maar doorzenden naar Aruba. Om deze redenen hoopte spr. dan ook, dat de afbouw van de kademuur, waarom hij gevraagd heeft, door de heren van het college gunstig zou worden ontvangen.

Lening

Ten aanzien van een lening had spr. een moderne visie, wel lenen, maar niet terugbetalen, dat moesten we doen, aldus spr., die al het gepraat over het „nageslacht" maar nonsens vond.

Aruba gaat een gezonde tijd tegemoet, er is een commissie uit Aruba verschenen, die de uitbreidingsplannen van de Lago onderzocht, waarom zouden we dan praten over het nageslacht, concludeerde spreker.

* * *

De heer Yrausquin vroeg, voordat de volgende spr. aan bod kwam, of de quitantie, welke de heer Eman als bewijs toonde, niet kon worden overlegd, waarop de heer Eman zich bereid verklaarde deze af te staan: „maar ik moet hem terug hebben" voegde hij er haastig aan toe.

Kwiers

Te veel aandacht voor de grote en te weinig voor de kleine pieten

De heer Kwiers had vele desiderata. Ernstige klachten had spr. t.a.v. de volkswoningbouw, waarmede het volgens spr. niet pluis was. De netto opbrengsten van de huren zijn niet bekend, een exploitatie-rekening is er evenmin; ten aanzien van de gronden, welke in erfpacht gegeven waren, werden verschillende prijzen berekend terwijl spr. aandrong om de voorwaarden van de uitgifte van gronden te wijzigen. Het gaat te omslachtig, vond spr.

Verlofregeling te royaal

Voorts vroeg spr. afschaffing van de wel te gunstige verlofregeling, welke de ambtenaren hadden. Deze kunnen met vrouw en kinderen naar Nederland gaan; de kosten, welke aan deze verlofregeling verbonden zijn, vond spr. hoog. De verlofregeling zelf noemde spr. een uitvloeisel uit de Koloniale tijd en laat zien dat de Nederlandse ambtenaar in Holland thuishoort.

Spr. wilde wel een zekere tegemoetkoming reserveren voor de verlofgangers, doch met de huidige regeling dient gebroken te worden. Spr. was er van overtuigd dat zijn woorden in de oren der ambtenaren niet goed ontvangen zouden worden. Het was niet zijn bedoeling om de ambtenaren een reis te misgunnen, doch wel om de kosten, die aan de huidige verlofregeling verbonden zijn, onder de loupe te nemen.

De heer Kwiers was helemaal niet te spreken over de positie, waarin de lagere ambtenaren verkeren. Belastingkommiezen en administratieve commiezen hebben inmiddels hun herziening uitbetaald gekregen, doch voor de gouvernementswerklieden werd er niets gedaan.

Hun prestaties worden niet meer gewaardeerd, zij laten het hoofd hangen, sociale voorzieningen blijven uit en spr. vroeg de Regering welke stappen ondernomen konden worden teneinde hun positie te verbeteren.

Voges

Vraagt begrip voor pleidooi voor Bovenwinden

De heer Vogez vraagt begrip voor het feit dat hij speciaal zijn aandacht wijdt aan de noden van de Bovenwinden.

Door het ontstaan van een eigen volksvertegenwoordiging op de Bovenwinden is zijn positie in dit college versterkt, omdat als hij over die eilanden spreekt achter hem de gekozen volksvertegenwoordiging van de Eilanden oprijst.

Na het inwerkingtreden van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen regeren de eilandsbesturen zelf en maken zelf uit hetgeen op elk eiland zal geschieden. De verkregen zelfstandigheid is eigenlijk geen zelfstandigheid zolang de Bovenwindse Eilanden financieel afhankelijk blijven. Doch binnen het raam van de toegewezen middelen zal een eigen bestuur en begrotingsbeheer ontstaan, waarbij als doel: een volledige financiële onafhankelijkheid. Ik hoop dat de Bovenwindse Eilanden deze eenmaal zullen kunnen bereiken, want eerst dan zal van autonomie sprake kunnen zijn.

De taak die de eilandsraad op haar schouders heeft genomen zal zijn verbetering van de economische toestanden der Bovenwinden. Mogelijk zal dit streven financiële offers kosten, welke door Uw College moeten worden ter beschikking gesteld. Daarom zal hij trachten de Staten ervan te overtuigen dat de plannen en de voorstellen levensvatbaarheid bezitten en dat zij, worden de nodige fondsen ter beschikking gesteld, de economie van de Bovenwindse Eilanden ten goede zullen komen.

Verbinding

De verbinding met „De Willemstad" mag de naam van verbinding eigenlijk niet eens hebben, behoudens dan „dat er eens per maand een boot vaart."

Het schip is absoluut onvoldoende ingericht voor het vervoer van een behoorlijk aantal passagiers en een behoorlijke vracht goederen. Voor het vervoer van levend vee is het totaal ongeschikt. Het schip en de passagiersverblijven zijn vuil en hokkerig, goederen erop of erin geladen verdwijnen op de meest geheimzinnige wijze of wel worden openlijk te behoeve van de passagiers verbruikt. Klopt men bij de eigenaars om schadevergoeding aan dan is dit aan dovemans oren gedaan, schadevergoedingen worden niet gegeven.

Met het Gouvernement is een contract gesloten dat passagiers van de Benedenwindse Eilanden naar de Bovenwindse Eilanden en omgekeerd moeten worden vervoerd voor *f* 65.— in de 1e klasse en voor *f* 50.— in de 2e klasse. Maar de prijzen variëren boven de maxima al gelang er vraag voor vervoer is en wie het meest betaalt is verzekerd van een plaats.

Spr. verlangt van de Regering voorstellen tot verbetering of zal niet voor de betreffende post stemmen.

Een volgend punt ter verbetering van de economische toestand is het vergemakkelijken van het landen van passagiers en goederen op Saba.

Sint Maarten heeft zijn steiger en op deze begroting staan gelden voor de verdere afbouw van een landingsplaats op Sint Eustatius. De Bovenwinden zijn blij met deze verbeteringen in de havenaccomodatie. Maar voor Saba is in dit opzicht tot heden nog niets gedaan.

Wat zou Saba niet vooruit kunnen komen, wanneer er een behoorlijke landingsplaats was zodat passagiers gemakkelijk aan wal kunnen gaan. Zo vaak wordt over het „mooie" Saba gesproken, doch het plezier voor de toeristen is er af als zij eerst een nat pak moeten halen om aan land te kunnen komen.

Er is, zegt spr. voor Saba wel een oplossing te vinden. Het is een plan uit de brein van een eenvoudig politieman, de heer Rietkerk.

In 1944 trok deze naar Oost Indië. Daar heeft hij met Amerikanen en Australiërs landingen gemaakt op plaatsen met dezelfde moeilijkheden als SABA. De Amerikanen gebruikten op die plaatsen een eenvoudige portable hijskranen, met een lange arm, welke een eindje in zee werden opgesteld en waarmede de kanonnen en voertuigen van de schepen op de wal werden gezet.

De heer Rietkerk vroeg, toen hij Saba bezocht, waarom de landingsplaats daar niet van zo'n installatie werd voorzien.

Ingenieur van Romondt van de Pletterij Nederhorst, was zo welwillend een ontwerp te tekenen — wat ik U hier kan tonen — en een globale kosten berekening op te maken.

Het plan is **„Het ei van Columbus".**

Algemeen is men van oordeel dat dit de oplossing voor Saba zou zijn. Ze zal hoogstens *f* 45000.— kosten. Het zal dan een eenvoudige kraan worden met een arm van 20 Meter lengte en een draagvermogen van 5000 K. G., welke door één man met de hand kan worden bediend.

Als men nagaat dat wij voor iedere drum gasoline die aan wal wordt gebracht *f* 1.50, voor iedere zak cement 50 cent betalen met het risico dat hij nog nat wordt en bederft, dan spreken de voordelen van de oplossing toch zeker.

Rapport Venenbos

Verder zal bevordering van landbouw en veeteelt de economische toestand van de Bovenwinden te goede komen.

In de stukken is reeds gewezen op het door de Heer **Dr Ir Venenbos** uitgebrachte rapport.

Spr. hoopt, dat dit rapport niet de weg der meeste rapporten zal volgen: namelijk begraving in een of andere lade. Dit rapport is voor de Bovenwindse Eilanden van te groot belang dan dat de Regering lang over het bepalen van haar standpunt kan doen en ik moge daarom aan de Regering vragen hoe lang nog op het bepalen van het standpunt zal moeten worden gewacht.,

Spr. stelt de Maagdeneilanden aan de Regering ten voorbeeld. Vroeger waren ze even arm als onze Bovenwinden thans zijn ze ver vooruit door **toerisme**. Daartoe moeten echter verbinding en logies verbeteren.

Personeels bezetting

De raadsleden der Bovenwinden zijn bereid in deze ingrijpende bezuinigingsvoorstellen te doen. Men vroeg zich echter af, of de bedragen welke men door deze bezuiniging zou winnen, voor andere gewone uitgaven konden worden aangewend, dan wel of dergelijke bezuinigingen aan de Nederlandse Antillen ten goede zouden komen. Want men mag niet vergeten dat elke ambtenaar practisch zijn gehele inkomen op de Bovenwindse Eilanden verteert en daarmede de economie van deze eilanden steunt. Gaat men over tot ingrijpende bezuinigingen op de personeelsuitgaven dan benadeelt dit automatisch de economie van het eiland.

Worden echter de bezuinigingen op de personeelskosten, welke immers een jaarlijks wederkerend bedrag vormen, aangewend voor het uitvoeren van gewone werken dan zal daarmede de economie van het eiland eveneens zijn gebaat.

Vragen

Spr. vraagt landsverordening voor wachtgeld-regeling; verzekering tegen vliegrisico's; regeling ziekte kosten van ambtenaren; opleiding adjunct-commiezen; over de behuizings toestand in de gevangenis; een opvoedingsgesticht voor meisjes; enz.

Tenslotte roert spr. de in de belasting-wetten opgenomen fictie aan dat de winst van alhier verwerkte **olieproducten *f* 0.95** per ton bedraagt. Deze fictie werd ingaande 1 Mei 1937 in de Inkomstenbelastingverordening opgenomen en later overgebracht naar de Winstbelastingverordening.

Vele jaren zijn inmiddels verstreken, veel is in die tijd gebeurd, veel veranderd; de koopwaarde van het geld is gedaald, de productie-methoden van olieraffinaderijen zijn gemoderniseerd, de prijzen van alle goederen en diensten zijn gestegen.

Maar één ding heeft zich gedurende al die jaren onveranderd gehandhaafd: het fictieve winstcijfer van *f* 0.95 per ton voor verwerkte olie-producten.

Zonder het grote belang te willen onderschatten dat onze eilanden hebben bij de aanwezigheid van de olie-maatschappijen, kan spr. het niet billijken dat alle personen en andere lichamen aangeslagen worden naar hun **zuiver** inkomen, doch dat deze maatschappijen worden aangeslagen naar een fictief inkomen, hetwelk vastgesteld wordt naar een maatstaf die, naar de mening van velen in het verleden reeds te laag was en thans zeer zeker veel te laag is.

De Regering zou terzake een uitgebreid onderzoek kunnen instellen, eventueel besprekingen met de oliemaatschappijen kunnen openen teneinde in gezamenlijk overleg de door mij aangegeven misstand op te heffen.

Verder verzoekt spr. de Regering, te willen mededelen wanneer de landsverordening op **de studiebeurzen** kan worden tegemoet gezien.

Enige tijd geleden werd door het hoofd van de Radiodienst vergezeld van de boekhouder bij de L.R.T.D. een bezoek aan deze eilanden gebracht.

De inkomsten van de L.R.T.D. op de Bovenwindse Eilanden bedragen per jaar enkele guldens.

Het is natuurlijk mogelijk dat dit snoepreisje werd gemaakt teneinde betrokkenen enig inzicht te geven van de belangrijkheid van zijn toekomstige functie, immers hij vertelde aan ieder die het horen wilde dat hij de toekomstige gezaghebber van de Bovenwindse Eilanden was. En dat noemt men „benoeming door de Kroon".

Deze gang van zaken bevalt mij niet. Dergelijke snoepreisjes dienen uitgesloten te zijn.

Bartels Daal

Zingt litanie van kleine noden.

De heer **Bartels Daal** wenste een betere apothekersopleiding, vroeg of men de CVB i.v.m. het binnenkort te houden tournooi niet tegemoet zou kunnen treden met een financiële bijdrage en vroeg welke stappen ondernomen zijn tegen de Surinaamse en andere vreemde geneesheren, die niet in het bezit waren van de vereiste papieren en desalniettemin practijk uitoefenden.

Klachten had spr. over de aanleg van waterputten. Op sommige punten waren ze helemaal niet te vinden, op weer andere plaatsen stonden putten opgesteld, waarvan slechts heel enkele personen konden profiteren.

Spr. vroeg aandacht voor de slechte toestand, waarin de wegen, vooral de binnenwegen, zich bevonden en klaagde er over, dat op het gebied van de sociale verzekering niets werd gedaan. Tenslotte vroeg de heer Daal wat er bereikt werd op het gebied van de burgerdefensie.

Hierna werd de vergadering — het was imiddels 6 uur geworden — geschorst tot des avonds acht uur.

Dr. Goslinga

Goede raad voor de pers .

In de avondzitting werden de algemene beschouwingen voortgezet met een rede van dr W. Goslinga, die een uitvoerige staatsrechtelijke beschouwing leverde en daarbij verschillende punten besprak, die soms met de begroting minder van doen hadden.

Spr. was voor verruiming van het recht van vergadering en maakte daarbij de heer A. D. Jonckheer een pluim voor alles, wat hij gedaan heeft om dit te bereiken. Spr. wees er op, dat Curaçao het enige land was, waar de geestelijken ambtenaren waren, evenals in Polen en Hongarije. **Hij kwam daarbij te spreken over de positie, welke de geestelijken hier hebben** en raadde aan een commissie te benoemen om art. 5 van de overgangsbepalingen te bestuderen. Het zou voor de kerk beter zijn, indien de geestelijken niet afhankelijk werden gesteld van een begroting. Voorts kon deze commissie ook nog een andere taak tot uitvoer brengen, nl. de regeling van het huwelijk. Maakt de priesters en dominees ambtenaar van de Burgerlijke Stand, adviseerde spr.

Het toenmalig kamerlid Bomans heeft het vroeger reeds zo geformuleerd, het is in ieder geval het overwegen waard en we zouden kunnen zien hoe de resultaten zijn, aldus spr.

Gelijkstelling.

Dr Goslinga verklaarde zich voor de doorvoering van de gelijkstelling van het bijzonder en openbaar onderwijs, doch t.a.v. het nijverheidsonderwijs is het niet bepaald noodzakelijk. De geestelijken kunnen toch in staat gesteld worden godsdienstlessen te geven, ook op een openbare school. Op de Arubaanse ambachtsschool geschiedt dit ook, en werden geen klachten vernomen, een bewijs, aldus spr., dat het mogelijk is.

Spr. had ook enkele desiderata ten aanzien van het landburgerschap. Als je hier niet geboren bent, sta je achter, aldus spr. Daarom vroeg hij ook regeling van deze materie. De Nederlanders moeten hier hun tweede vaderland zien.

Via een citaat uit Roosevelts Four Freedoms, kwam spr. terecht op het onderwerp van de publieke voorlichting. Hij was voorstander van de uitgifte van het verslag van de Staten, maar dan letterlijk naar de tekst, waarbij de griffie dus borg staat voor het feit, dat dit of dàt ook werkelijk in de Staten gezegd is. Tegen een kleine vergoeding zou dit toch wel te leveren zijn, aldus spr., die daarbij dacht aan de handelingen van de Tweede Kamer, die ook verkrijgbaar worden gesteld.

Weest hartelijk......

Vervolgens noemde spr. een zeer groot aantal spreuken van de Bond Zonder Naam op, de pers voorhoudend daarnaar te leven en te handelen. De overheid wordt gezegd is men eer verschuldigd, waarom dan geen eer verschuldigd aan deze regering. Men bewijst er de bevolking geen dienst mee, aldus spr., door het gezag van de regering naar beneden te halen, terwijl hij er aan toevoegde, dat de Nederlandse journalisten dienen te bedenken, dat hun positie gewijzigd is.

Spr. bracht hulde aan de heer Kroon, in wie hij immer een sportieve en faire tegenstander had gezien, doch fair en sportief hoeft niet te ontaarden in persoonlijke aanvallen. Wat schieten we daar nu mee op, aldus wilde spr. weten. Spr. stelde zich tegen de artikelenserie „Voor of tegen Christus", welke in een zeker blad (bedoeld wordt hiermede de „Amigoe") werden gepubliceerd. Met de strekking daarvan kon spr. zich niet verenigen, deze antithese gaat hem te ver en kan hier niet gepropageerd worden. Spr. deed een beroep op de pers zich in de toon te matigen.

Waarom zulke sterke taal? Krasse woorden dienen nergens voor, aldus spr., die refereerde aan de rede van de heer Gerharts, die het woord leugen in de mond heeft genomen. De heer Gerharts zal ook wel eens wat gezegd hebben wat achteraf minder juist is gebleken. Ook moet niet te veel gekeken worden naar de personen, die in de RR zitten.

Hij wees er op, dat „De Democraat" zelf geschreven had, dat het blad nimmer getwijfeld heeft aan de capaciteiten van mr dr D. C. Gomez en Sprockel. Als men dan in deze RR al niet vertegenwoordigd is, dan kan men er toch tenminste welwillend tegenover staan, aldus besloot dr. Goslinga zijn betoog.

Jonckheer

Inzicht der minderheidsgroepen paralyseert de Regeringsraad.

Ik heb heel wat begrotingsbehandelingen mee gemaakt, ook in de tijden, toen het Bestuur haar uiterste best deed, vragen van de Staten te omzeilen en er geen ernstige voornemens bestond de Staten op de hoogte te houden van wat er alzo gebeurde, aldus begon spr. Maar Mr. de V. de nota naar aanleiding van het eindverslag spant wel de kroon op alles wat ik tot nu toe heb gezien.

Van al veel vragen, door de Staten gedaan maakt de R.R. zich onder allerlei voorwendsels met een Jantje van Leiden af.

En nu gaat spr. voort, de begroting zelf.

Erkent de regering in punt 6 van de Regerings-verklaring, dat zij bezorgd is is over 's lands financien, dan blijkt deze bezorgdheid geenszins uit de begroting. Er valt een gestadig stijgen van de uitgaven voor de gewone dienst te constateren. Van versobering is er geen sprake zijn, als de regering rustig voorgaat om dure krachten die elders beter gebruikt kunnen worden, op reeds overbezette departementen handhaaft.

Een duidelijk voorbeeld is wel dat de R.R. de mogelijkheid van besparing van kosten bij het politie apparaat aanwezig acht, door meer landskinderen in te schakelen bij de politie.

Bij de artikelsgewijze behandeling zal spr. hierop terugkomen.

scheepvaartinspectie Personeelkosten

Vroeger werd deze dienst door Nederland betaald, en de Antillen droegen bij in de kosten. Nu dat de schepenwet alhier wordt ingevoerd, moet het plotseling duurder worden. Bij de artikelsgewijze behandeling wordt ook hierop teruggekomen.

Spr. zag in de gebondenheid van de R.R. aan het inzicht der kleine minderheidsgroepen die deze Regering steunen, de oorzaak van alle kwalen, bijzonder ook van het uitblijven der Sociale voorzieningen.

Vervolgens kwam hij terug op vragen die door zijn fractie verleden jaar gesteld waren, zoals de **huurkoop van Gouvernementswoningen, salarisverhoging van Gouvernements arbeiders; loonregeling voor winkel- en kantoorbedienden.**

Hij informeerde naar de datum waarop de **Loterij-verordening** nu eindelijk tegemoet gezien kan worden.

En tenslotte passeren ook de gevangenbewaarders en oppassers van het krankzinnigengesticht de revue.

Ook brak spr. een lans voor de Surinamers. Hij vroeg waarom de de waarborggsom van de Surinaamse ingezetenen verhoogd werd. Als de reden mocht zijn dat de scheepvaartverbindingen met Suriname zo slecht zijn geworden, dan drong spr. aan op spoedige verbetering van deze verbindingen. Bijstorting van de deposito's vond de heer Jonckheer bezwaarlijk en vroeg een soepele toepassing der bepalingen. indien deze kwestie niet aangehouden zou kunnen worden totdat het landsburgerschap zijn definitief beslag zal hebben gekregen.

De toespraak van mr I. C. Debrot juichte spr. toe, jammer was het dat de voorzitter zelf het slechte voorbeeld gaf van wat hij bedoelde in zijn passage over de politieke leiders.

De heer Debrot had volgens spr.'s mening zijn zetel moeten afstaan toen hij het woord verlangde in plaats van de heer Morkos zijn toespraak te doen houden.

* * *

De heer **Vlaun** stelde zich teweer tegen de passage, waarin de heer Eman de samenwerking met de Bovenwinders van de hand wees, voorts vroeg hij meer brievenbussen en telefoonaansluitingen, terwijl hij voorts vroeg hoe het kwam dat de scholenbouw op Aruba goedkoper was dan op Curaçao. Spr. meende niet dat de Arubaanse arbeiders minder verdienden dan de Curaçaose.

G. Amelink

Pleit voor billijker verdeling der lasten

De heer G. Amelink vierde zijn come-back weer met een goed gedocumenteerde rede, welke een aandachtig gehoor vond. Spr. vond het niet moeilijk om na afwezigheid van 6 maanden in de Staten een algemene beschouwing te houden ondanks het feit, dat hij aan de beraadslagingen in de commissies geen deel heeft kunnen nemen. Het is niet moeilijk, omdat spr. de toestanden kende.

Immers, bij de vorige behandeling van de begroting werden door de Staten talrijke voorstellen gedaan, de Regering heeft zelfs vele toezeggingen gedaan, doch hiervan kan ook gezegd worden: „We drinken een glas, en alles bleef zoals het was".

Spr. haalde enkele typische voorbeelden hiervan aan. Zo was b.v. de duurtetoeslag-regeling t.a.v. de grote gezinnen niet progressief genoeg. De regering zegde toe, aldus spr. een en ander te bestuderen.

Wat is daarvan terecht gekomen, wilde spr. weten.

Reorganisatie v.d. Politie

Bij de reorganisatie van de politie werden vele onbillijkheden niet waargenomen. Er werd door mij, aldus spr., een amendement ingediend ad *f* 1.—, Staten en Bestuur waren het over de strekking van de motie zonder meer eens. De resultaten zijn er echter niet naar, zodat spr. zich afvroeg of de Regering wel wist wat met dit amendement werd bedoeld.

Er werd een motie ingediend, waarbij voor huizen met een huurwaarde van beneden *f* 60.— per maand, **geen gebruiksbelasting** betaald behoefde te worden. Ook hier werd nog **niets** gedaan. Wanneer doet het bestuur nu iets, wij zijn niet gebaat met **woorden**, doch met **daden**. De uitbouw van de sociale voorzieningen duurt te lang, waar blijft de vrije middag van het winkel personeel; steun voor min vermogenden. Spr. miste subsidie voor het W. G. Kruis op Aruba, dit werd niet verleend, omd[...] verzuimd werd een exploitatie rekening over te leggen. Spr hoopte dat de gelden toch zul len worden uitgetrokken en uit betaald, zodra deze expl. rekening wordt overlegd.

Voorts wilde spr. weten hoe veel A-scholen zijn omgezet in B-scholen, de telefoonaansluitingen verliepen ook traag. Toen E.R. op Aruba in werking t[...] moest men stoelen van een [an]dere dienst lenen om de ge[...]digden een plaats te bieden.

Een opname apparaat was n[iet] aanwezig, zodat men stenogr[...] moest lenen. De hoog oplop[ende] personeelskosten hadden [...] aandacht, maar wat doen [de] Staten er aan? vroeg de he[er] Amelink. De heer Gerharts [...] als maar hoofden van de LR[TD] laten vallen.

Dat de ambtenaren te laat k[o]men is een feit, het is zelfs [...] gewoon, dat het niemand m[eer] opvalt. De ambtenaar leest [de] krant, ten aanschouwe van [het] publiek; dienstauto's rijden [...] sluiting van de kantoren naar [de] scholen, waar de ambtena[ren] hun kinderen halen en [...] wordt er maar steeds uitbrei[ding] van personeel gevraagd, al[dus] spr.

Spr. beval de chefs van di[...] aan, controle uit te oefenen [op] het personeel, voor zover zij [...] zelf althans ook niet aan deze [...]ten schuldig maken.

Als dr Goslinga vraagt om [eer]bied voor de Regering, dan [kan] men alleen eerbied koeste[ren] indien de R.R. op **Christe[lijke] basis** steunt. Het vóór of te[gen] Christus zijn is waarschij[nlijk] ook de stimulans geweest [voor] dr Goslinga, om in 1945 de [...] **Chr. partij** op te richten.

In 1949 had spr. bezuinigi[ngs]maatregelen voorgesteld, wa[arbij] de gehuwde vrouw geen du[urte]toeslag zou ontvangen, thans [is] het zo, dat **èn** man **èn** vrouw [...]den ontvangen. Waarom [...] beide salarissen niet als **één** [ge]heel beschouwd?

Spr. noemde dat een bil[lijke] bezuiniging. Ook vroeg spr. [...] **geling van de kinderaftrek.** T[...] de door Henny Eman gemaa[kte] opmerkingen m.b.t. event[uele] wijzigingen van het kiesreg[le]ment, achtte spr. het vreemd, [dat] deze wijzigingen niet werden [be]sproken toen minister van Sch[...] op Aruba was. Het kwam [...] verdacht voor, dat die gedach[ten] **na** de laatste verkiezingen [wa]ren opgekomen.

Indien wijzigingen moe[ten] dienen, om de **Eman-hegem[onie]** te herstellen, dan verkla[art] spr. namens zijn fractie daa[raan] zijn medewerking **niet** te kun[nen] verlenen.

Hiermede waren de algem[ene] beschouwingen ten einde [en] kwam de Regering aan [het] woord.

AGENDA

WEST-END: „Miss Grand takes Rich[...] 19 en 21 uur.

CINELANDIA: „También de dolor s[e ...]ta"; „Sleeping City" 21 uur.

ROXY: „Edge of doom" 19 uur; [...] beyond the door' 21 uur.

APOTHEKEN: De weekdiensten der [apo]theken worden waargenomen door [Boti]ca Popular, Columbusstraat 15, tel. 1[...] Botica del Pueblo, Bredestraat 82 (O[...] 3718.

SCHEEPSREPARATIE C.P.N.. Wa[...] Hr. Van Praagh van 7 — 15 uur, tel. 1[...]

OPENSTELLING TELEGRAAFKANTO[...]
Kantoor Hato: werkdagen van 07.00 —[...]
Kantoor Handelskade 6; werkdagen [...] 07.00 — 19.45.
Kantoor Wilhelminaplein (CWZ-ge[...]) dagelijks dag en nacht.

WIT-GELE KRUIS: De nachtdienst der [...] pleegsters wordt waargenomen [...] Zuster Breukers, Marktstraat 1, tel. 1[...]

COLONNE RODE KRUIS: Ingeval van [...] bellen: J. R. v. Geffen, tel. 1189 (d[...] nacht).

CUROM.

Dinsdag: 19.00 Nieuws; 19.12 Inter[...] 19.15 De Verenigde Naties; 19.25 „D[...] te toets"; 19.50 Nederlandse Kroniek [...] West-Indische rubriek: o.a. met een [...] van Mr Cola Debrot; 20.35 „Kleine [...]ten"; 20.46 Persoverzicht; 20.53 [...] bed; 20.58 Sluiting.

P.C.J.

Dinsdag: 17.30 Voor de kleinere k[...] 17.50 Curom Concert Podium; 18.1[...] muziek; 18.45 Nieuws; 19.00 Uitz[...] het Papiament; 19.30 „Wat de handel [...] 20.30 „Verzen dezer eeuw"; 20.4[...] uit Holland; 21.40 Gramofoonplaten [...] Nieuws en Sluiting.

AVROS.

Dinsdag: 16.00 Reclame; 16.30 [...] jarigen; 17.00 Omroep-advertentie[s ...] Naar bed; 17.25 Reclame en muziek [...] Voor Jarigen; 18.00 Sportpraatje [...] Nieuws; 19.01 Harmonica Swiingiband [...] The four Dutch brothers; 20.00 Adv[...] 20.15 Het Eerste Surinaams Conser[...] 20.20 The Voiice of America; 20.5[...] en Sluiting.

EMMASTAD

Telegram Afdeling: 23.00 — 7[...] J. Lubbers, tel. 2928.

Personeel Afdeling: W. Lamb[...] laan 4, tel. 2330; E. C. de H[...] tel. 1263—3298.

Materialen Afdeling: J. F. Bey[...] groport 49A, tel. 2027.